

WIELKA KSIĘGA
OLIMPIAD SZACHOWYCH

Krzysztof Puszczewicz
XVI OLIMPIADA SZACHOWA
TEL AWIW 1964

 Comrel
publishing

**Nieznane materiały
i fotografie!**

XVI Olimpiada Szachowa Tel Awiw 1964

Krzysztof Puszczewicz

Wydanie pierwsze 2015 (#PL 16.1-2015 PDF)

© Copyright Krzysztof Puszczewicz, Wrocław 2012-2015.
Wszelkie prawa zastrzeżone do niniejszej publikacji
oraz do serii „Wielka Księga Olimpiad Szachowych”.

Projekt okładki: Sebastian Paszkiewicz.

© Wszelkie prawa do wersji elektronicznej: Comrel 2012-2015,
Internet: www.comrel.pl, e-mail: comrel@comrel.pl

ISBN 978-83-63647-30-8

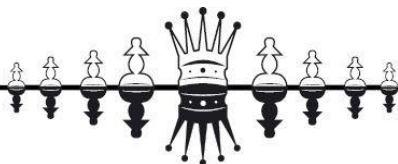
“Wielka Księga Olimpiad Szachowych”,
poczynając od 1927 roku, opisuje kolejne
rozgrywane zawody olimpijskie,
firmowane przez FIDE
- zarówno męskie jak i kobiece.

Dodatkowe informacje znajdziesz
na oficjalnej stronie internetowej serii
“*Wielka Księga Olimpiad Szachowych*”

<http://szachy.comrel.pl>

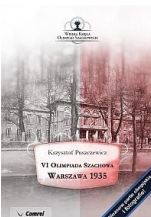

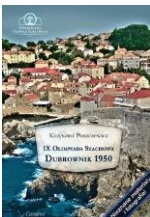

Spis treści

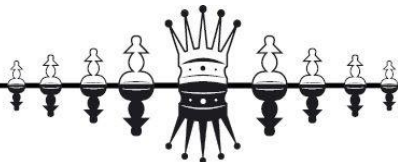
XVI Olimpiada	6
Półfinały, 3 listopada 1964 r.	19
Półfinały, 4 listopada 1964 r.	73
Półfinały, 5 listopada 1964 r.	118
Półfinały, 6 listopada 1964 r.	161
Półfinały, 6 listopada 1964 r.	203
Półfinały, 8 listopada 1964 r.	243
Półfinały, 9 listopada 1964 r.	280
Wyniki eliminacji	321
Wyniki indywidualne zespołów	324
Finały, 10 listopada 1964 r.	342
Finały, 11 listopada 1964 r.	373
Finały, 12 listopada 1964 r.	409
Finały, 12 listopada 1964 r.	438
Finały, 14 listopada 1964 r.	470
Finały, 16 listopada 1964 r.	507
Finały, 17 listopada 1964 r.	542
Finały, 18 listopada 1964 r.	571
Finały, 19 listopada 1964 r.	605
Finały, 21 listopada 1964 r.	639
Finały, 22 listopada 1964 r.	676
Finały, 23 listopada 1964 r.	711
Finały, 24 listopada 1964 r.	736
Wyniki w finale A	769
Wyniki w finale B	770
Wyniki w finale C	771
Wyniki w finale D	771
Rezultaty końcowe	775
Wyniki indywidualne zespołów	780

Wielka Księga Olimpiad Szachowych

Dotychczas, w serii „Wielka Księga Olimpiad Szachowych”, ukazały się poniższe eBooki:

I Olimpiada	II Olimpiada	III Olimpiada	IV Olimpiada	V Olimpiada
 Londyn 1927	 Haga 1928	 Hamburg 1930	 Praga 1931	 Folkestone 1933
VI Olimpiada	VII Olimpiada	VIII Olimpiada	IX Olimpiada	X Olimpiada
 Warszawa 1935	 Sztokholm 1937	 Buenos Aires 1939	 Dubrownik 1950	 Helsinki 1952
XI Olimpiada	XII Olimpiada	XIII Olimpiada	XIV Olimpiada	XV Olimpiada
 Amsterdam 1954	 Moskwa 1956	 Monachium 1958	 Lipsk 1960	 Złote Piaski 1962
XVI Olimpiada	XVII Olimpiada	XVIII Olimpiada	XLI Olimpiada	I K. Olimpiada
 Tel Awiw 1964	 W przygotowaniu	 W przygotowaniu	 Tromsø 2014	 Emmen 1957

XVI Olimpiada

Tel Awiw, 2 – 25 listopada 1964 r.

Już trzeci raz, po Ameryce Północnej (Folkestone 1933) i Ameryce Południowej (Buenos Aires 1939), **Olimpiada została zorganizowana poza Europą**, ale po raz pierwszy w Azji. Miało to też swój symbol, bowiem Azję uważano za kolebkę szachów, gdzie następował gwałtowny wzrost zainteresowania sportem szachowym. Miało miejsce umasowienie szachów w takich krajach jak Indie, Indonezja, Iran, Filipiny, Mongolia, czy też Turcja. Z tego względu Kongres FIDE, jeszcze w 1961 roku, powierzył Izraelowi organizację XVI Olimpiady Szachowej. **Także po raz pierwszy goszczono przedstawicieli wszystkich zamieszkałych kontynentów, bowiem przyjechali szachiści z Australii!**

Natychmiast po decyzji FIDE rozpoczęły się przygotowania do tej gigantycznej imprezy. Termin listopad 1964 był wybrany celowo, bowiem o tej porze roku **klimat panujący w Izraelu był najkorzystniejszy dla Europejczyków**, którzy tradycyjnie stanowili znakomitą większość. Pogoda była jak w czasie polskiego czerwca i **temperatura powietrza wynosiła przeciętnie 26 stopni Celsjusza w cieniu**.

Egzotyczne miejsce Olimpiady, szeroko zakrojona akcja propagandowa na całym świecie zrobiły swoje i **w Tel Awiwie padł nowy rekord frekwencji**. Przyjechały reprezentacje pięćdziesięciu krajów, czyli o dziesięć więcej niż do rekordowego do tego momentu Lipska 1960!

Wobec takiego „najazdu” szachistów z całego świata, **organizatorzy zmagali się z wieloma trudnościami, przede wszystkim z zakwaterowaniem wszystkich uczestników**. Izrael w latach sześćdziesiątych ubiegłego wieku nie miał praktycznie nisko gwiazdkowych („turystycznych”) hoteli, a jedynie hotele klasy pierwszej i specjalnej. Ponadto i tych ilość była niewielka. **Kolejnym problemem był wybór systemu rozgrywek. Czas trwania Olimpiady został ustalony przez władze FIDE na 23 dni** łącznie z dwoma wolnymi dniami, dniem ceremonii otwarcia i zamknięcia imprezy. **Oznaczało to w praktyce 20 dni „robotycznych”**, przy czym rozgrywanie w ciągu jednego dnia dwóch rund absolutnie nie wchodziło w grę! Idealna byłaby ilość ekipy wynosząca czterdzieści osiem, przy której można by utworzyć 8 grup po sześć drużyn, a następnie finały składające się z 16 ekip każdy, czyli 5 rund eliminacyjnych plus 15 rund finałowych (razem 20 dni!). Ale, jak wiemy – przyjechało 50 ekip!

Po długich dyskusjach, na które zaproszono sędziów i kierowników wszystkich zespołów, postanowiono podzielić wszystkie reprezentacje na sześć grup składających się z siedmiu drużyn i jedną grupę z udziałem ośmiu ekip. Z każdej grupy dwie awansowały do finałów odpowiednio A, B i C, zaś „reszta” do najmniejszego finału D. Ostatecznie finały A, B i C liczyłyby po 14 drużyn, a w finale D walczyłyby tylko osiem. Bilans się zgadzał: 7 rund eliminacyjnych i 13 rund finałowych dawało dokładnie 20 dni „roboczych”.

Pokonano także problemy z kwaterunkiem. Sporą ilość pokoi hotelowych jednoosobowych przekształcono w „dwójki”. Przyjezdni okazali się bardzo wyrozumiali i nie zgłoszono z tego tytułu ani jednego protestu.

Folke Rogard, prezydent FIDE, otwiera Olimpiadę
Zdjęcie: en.chessbase.com

Większość przyjezdnych zakwaterowano w luksusowym hotelu Sheraton znajdującym się tuż przy brzegu Morza Śródziemnego posiadającym także plażę i basen kąpielowy przeznaczone wyłącznie dla gości hotelowych. **Pokoje były elegancko umeblowane, posiadały klimatyzację (!)**, a z ich okien widać było morze. W tymże hotelu przygotowano salę gry, posiłki, specjalnie zainstalowany urząd pocztowy z **okolicznościowym stemplem** (wydano także **dwa znaczki pocztowe poświęcone Olimpiadzie**) i centrum prasowym. Punktualnie publikowano **biuletyn zawierający komplet partii** z każdej rundy (dzisiaj prawdziwy rarytas!), atrakcyjny pod względem szaty graficznej zawierający także sylwetki (karykatury) co znaczących zawodników i sędziów. **Biuro prasowe działało sprawnie** dopiero po dwóch pierwszych dniach turnieju.

Działacze izraelscy dysponowali pełnym wsparciem finansowym rządu, który **na organizację Olimpiady przeznaczył 750 tysięcy funtów, czyli ćwierć miliona dolarów**. Pewne kwoty dorzucili jeszcze indywidualni sponsorzy. W omawianych tu czasach kwota była niezwykle wysoka!

Zainteresowanie Olimpiadą było olbrzymie. Sala balowa hotelu Sheraton, w której **umieszczono sto stolików szachowych** okazała się niestety za ciasna, gdy zaczęli ją zapełniać kibice. Narzekali sowieccy arcymistrzowie, że w trakcie rundy było niekiedy niczym na „jarmarku”, ale zaakceptowali to i nie złożyli żadnej skargi. W celu zniechęcenia części fanów gry szachowej, czyli po prostu trochę „przerzedzenia” tłumu, **wprowadzono wysokie ceny biletów wstępu** (jednorazowy wstęp kosztował cztery funty). Nie miało to jednak większego wpływu na ilość chętnych, a trudno opisać „co się działo”, gdy Izrael awansował do finału A.

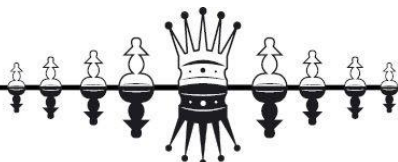
W dużym hallu ustawiono 12 tablic demonstracyjnych, dzięki którym można było śledzić najważniejsze partie. Mimo drogich biletów, salę gry odwiedzało codziennie około **1000 – 2000 miłośników królewskiej gry**. Część z nich szukała wolnych miejsc na sali gry, a pozostali lokowali się w innej sali, gdzie umieszczono wspomniane tablice demonstracyjne oraz kilkanaście odbiorników telewizyjnych prezentujących salę gry przez pełne pięć godzin trwania rundy!

Miejscowa prasa non stop zamieszczała obszerne reportaże z przebiegu rozgrywek, wywiady z uczestnikami, ciekawsze partie itp. Izraelskie radio, zawsze po wiadomościach (sześć razy dziennie) nadawało komunikaty z sali gry. Dodatkowo codziennie Moshe Czerniak prowadził dwie specjalne, piętnastominutowe audycje. Zatem oprócz wielkiego rozmachu organizacyjnego, Olimpiadzie towarzyszyło niezwykle zainteresowanie mieszkańców Izraela.

Wysoko sprawność organizacyjna przypominała ...

WERSJA DEMO - ograniczona

Półfinały, 3 listopada 1964 r.

„Sensacyjne kłopoty Jugosławii z Mongolią i Rumunii z Paragwajem”

Grupa: 1

Wyniki I rundy:

Chile	2,0 : 2,0	Filipiny
Wenezuela	2,5 : 1,5	Afryka Południowa
Szwajcaria	0,0 : 4,0	ZSRR
Hiszpania	-	Pauza

Słabiutka grupa. **ZSRR miał „zarezerwowane” pierwsze miejsce**, a o drugie walczyły **Hiszpania i Szwajcaria**, czyli zespoły, które już grały w głównym finale. W ekipie szwajcarskiej, **Blau, Kupper i Bhend** mieli tytuły mistrzów międzynarodowych, co w omawianych czasach znaczyło wiele!

Josef Kupper urodził się 10 marca 1932 roku. W latach 50. i 60. ubiegłego wieku należał do ścisłej czołówki swojego kraju. Był trzykrotnym mistrzem Szwajcarii (1954, 1957, 1962). W latach 1953 – 1973 dwunastokrotnie bronił barw kraju w tradycyjnym drużynowym turnieju o puchar Clare Benedict, gdzie zdobył 9 medali, w tym 6 złotych (wspólnie z drużyną oraz 5 za wyniki indywidualne). Najlepsze jego wyniki w turniejach międzynarodowych, to IV miejsce, za Schmidem, Nievergeltem i Euwem, w Zurychu 1954, VII miejsce w stawce 17 zawodników w turnieju strefowym w Enschede 1963.

Edwin Bhend urodził się 9 września w 1931 roku. Jest aktywnym graczem do dnia dzisiejszego! Jedenastokrotnie uczestniczył w walce o puchar Clare Benedict zdobywając trzy medale. Dwa złote (1958 i 1959) oraz jeden srebrny (1955). Wielokrotnie grał w mistrzostwach kraju sięgając w 1966 roku po ten tytuł. Dobre wyniki osiągnął m.in. w Wenecji 1953 (IV – V miejsce), w Zagrzebiu 1955 (I – II miejsce), w turnieju otwartym w Biel 1968 (I miejsce), w Montreux 1977 (II – III miejsce). W 1994 roku zagrał w Biel w mistrzostwach świata seniorów (60+) i zajął VII miejsce. Trzy lata później w Pizolu 1997 był drugi. Rok 2009 przyniósł mu tytuł mistrza Szwajcarii w kategorii seniorów. Na koniec wspomnimy o jego dwukrotnym udziale w turniejach strefowych do tytułu mistrza świata: w Monachium 1954 był jedenasty, a w Kecskemet 1964 – trzynasty.

Stan po I rundzie:

1	ZSRR*	4,0
2	Wenezuela*	2,5
3 – 4	Chile* i Filipiny*	2,0
5	Afryka Południowa*	1,5
6 – 7	Hiszpania i Szwajcaria*	0,0

1.Partia angielska [A25]**IM Letelier (Chile) – Naranja (Filipiny)**

1.c4 e5 2.Sc3 Sc6 3.g3 g6 4.Gg2 Gg7 5.Wb1 a5 6.e3 d6 7.Sge2 Sf6 8.0–0
0–0 9.d3 Gf5 10.a3 Hd7 11.We1 Wfe8 12.Sd5 e4 13.Sef4 ed3 14.Sf6 Gf6 15.e4
Ge6 16.Sd5 Gg7 17.Hd3 Se5 18.Hf1 c6 19.Se3 f5 20.f4 Sf7 21.Hd3 fe4 22.Ge4
d5 23.cd5 cd5 24.Wd1 d4 25.f5 gf5 26.Gf5 Se5 27.He4 Wad8 28.Gh7 Kh8 29.Gf5
Gf6 30.Ge6 He6 31.Sg2 Hb3 32.Wf1 He6 33.Hf5 Hf5 34.Wf5 Gg7 35.Gg5 Wd6
36.Wd1 d3 37.Gf4 Kg8 38.Sh4 a4 39.Kg2 Sg4 40.Gd6 Se3 41.Kf3 Sd1 42.Wd5
We3 43.Kf4 Gh6 44.Kf5 Sb2 45.Gf4 Gf4 46.Kf4 We2 47.Sf3 b5 48.Wb5 d2
49.Sd2 Wd2 50.h4 Wd4 51.Ke5 i remis.

2.Obrona królewsko – indyjska [E91]**Borja (Filipiny) – Ader (Chile)**

1.d4 Sf6 2.c4 c5 3.d5 g6 4.Sc3 Gg7 5.e4 0–0 6.Gg5 d6 7.Ge2 Sa6 8.Sf3 Sc7
9.0–0 a6 10.a4 e5 11.Hd2 Gd7 12.a5 Hb8 13.Se1 b5 14.ab6 Hb6 15.Sd3 Wab8
16.f4 Se4 17.Se4 f5 18.Sd6 e4 19.Ge7 ed3 20.Hd3 Gf6 21.Gf8 Kf8 22.Hh3 Hd6
23.Hh7 Gg7 24.Gd3 Hf6 25.Kh1 Kf7 26.Hh3 Wb3 27.Wae1

27...Sd5 28.cd5 c4 29.We3 cd3 30.Wd1 Hb2 31.Wed3 Hc2 32.Hf3 Wd3
33.Hd3 Hd3 34.Wd3 a5 35.Wb3 a4 36.Wb6 a3 37.Wa6 Gb2 38.Kg1 Gb5 39.Wa7
Kf6 40.Wa5 Gc4 i białe poddały się.

3.Obrona sycylijska [B40]

Vergara (Chile) – Badilles (Filipiny)

1.e4 c5 2.Sf3 e6 3.d4 cd4 4.Sd4 Sf6 5.Sc3 Gb4 6.Gd3 d5 7.e5 Sfd7 8.Hg4 g6 9.Gf4 Hb6 10.Gg3 h5 11.Hf4 g5 12.Hg5 Hd4 13.Hg7 Gc3 14.bc3 Hc3 15.Ke2 Wf8 16.Whd1 Sc6 17.f4 Sc5 18.Ge1 Ha3 19.Kf1 b6 20.Gh4 Ga6 21.Hh7 Sd4 22.Wac1 Wc8 23.Ga6 Ha6 24.c4 Sf5 25.Hh5 Se4 26.Hf5 ef5 27.Wd5 f6 28.ef6 Wc4 29.f7 Kf7 i białe poddały się.

4.Obrona królewsko – indyjska [E67]

De Castro (Filipiny) – Jauregui (Chile)

1.d4 Sf6 2.c4 g6 3.g3 Gg7 4.Gg2 0–0 5.Sc3 d6 6.Sf3 Sbd7 7.d5 Sb6 8.Sd2 Sfd7 9.Hc2 Se5 10.b3 c6 11.Gb2 cd5 12.cd5 Gd7 13.h3 f5 14.f4 Sf7 15.Sf3 Wc8 16.Hd2 Gc3 17.Gc3 Sd5 18.Gb2 Sf6 19.Sg5 Hb6 20.Gf6 ef6 21.Sf7 Kf7 22.Hd5 Ke7 23.Hb7 Hc5 24.Hd5 Hb4 25.Hd2 Wc3 26.Wd1 Wfc8 27.Kf2 Hb6 28.Hd4 Wc2 29.Hb6 ab6 30.a4 W8c3 31.Gd5 Ge6 32.b4 Wa3 33.Ge6 Ke6 34.Wa1 Waa2 35.Whe1 Kd7 36.a5 ba5 37.Wa2 Wa2 38.ba5 Wa5 39.Wb1 Kc7 40.Wc1 Kb7 41.h4 h6 42.Wb1 Kc7 43.Wc1 Kd7 44.Wb1 i remis.

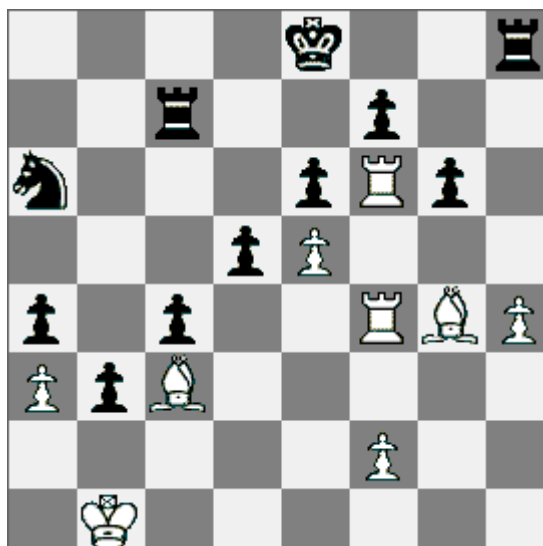
5.Obrona Alechina [B02]

Tapaszto (Wenezuela) – Dreyer (Afryka Południowa)

1.e4 Sf6 2.e5 Sd5 3.c4 Sb6 4.c5 Sd5 5.Gc4 e6 6.Sc3 Sc3 7.dc3 Gc5 8.Hg4 g6 9.Gf4 d5 10.0–0–0 Gd7 11.Gb3 Sc6 12.Sf3 Ge7 13.h4 h5 14.Hg3 Sa5 15.Gc2 Gc6 16.Sg5 Wg8 17.Wd4 Hd7 18.Whd1 Gb5 19.b3 c5 20.W4d2 Hc6 21.c4

21...Gc4 22.bc4 Sc4 23.Wd3 b5 24.Wc3 Sb6 25.Wf3 Sc4 26.Kb1 b4 27.Gc1 Gg5 28.Hg5 Sb6 29.Hf6 Hd7 30.Gg5 a5 31.Wfd3 a4 32.Wf3 Wc8 33.Hf4 Wc7 34.Ka1 Hb5 35.Hf6 Hd7 36.Hf4 Wa7 37.Gd3 c4 38.Hd4 Wb7 39.Ge2 Hb5 40.Wb1 Sd7 41.a3 b3 42.Wc3 Wc7 43.Wd1 Hc5 44.Hc5 Wc5 45.Ge3 Wc8 46.Gd4 Ke7 47.Wf3 Wgf8 48.Gc3 Sc5 49.Wd4 Sa6 50.Kb2 Wc7 51.Wf6 Kd7 52.Wdf4 Ke7 53.Kb1 Ke8 54.g4 hg4 55.Gg4 Wh8

56.Ge6 fe6 57.We6 i czarne poddały się.

6.Obrona królewsko – indyjska [E77]

Kirby (Afryka Południowa) – Villarroel (Wenezuela)

1.d4 Sf6 2.c4 g6 3.Sc3 Gg7 4.e4 d6 5.f4 0–0 6.Ge2 c5 7.d5 e6 8.Sf3 ed5
9.e5 de5 10.fe5 Sg4 11.Gg5 Ha5 12.cd5 Se5 13.0–0 Sbd7 14.d6 f6 15.Gf4 Wb8
16.Ge5 fe5 17.Hd5 Kh8 18.Se5 Sf6 19.Wf6 Wf6 20.d7 Gd7 21.Hd7 c4 22.Sf3
Hb6 23.Kh1 Hb2 24.Wd1 Hc3 25.Sg5 Wbf8 26.Se4 He3 27.Sg3 c3 28.Gd3 Hh6
29.h3 Wf2 30.Hc7 Hf4 31.Hf4 W2f4 32.Se4 Wc8 33.Gc2 Wcf8 34.Kg1 h6
35.Wd7 Wf1 36.Kh2 Ge5 37.g3 W8f2 38.Sf2 Wf2 39.Kg1 Wc2 40.Wb7 Wa2 i
białe poddały się.

7.Gambit hetmański [D52]

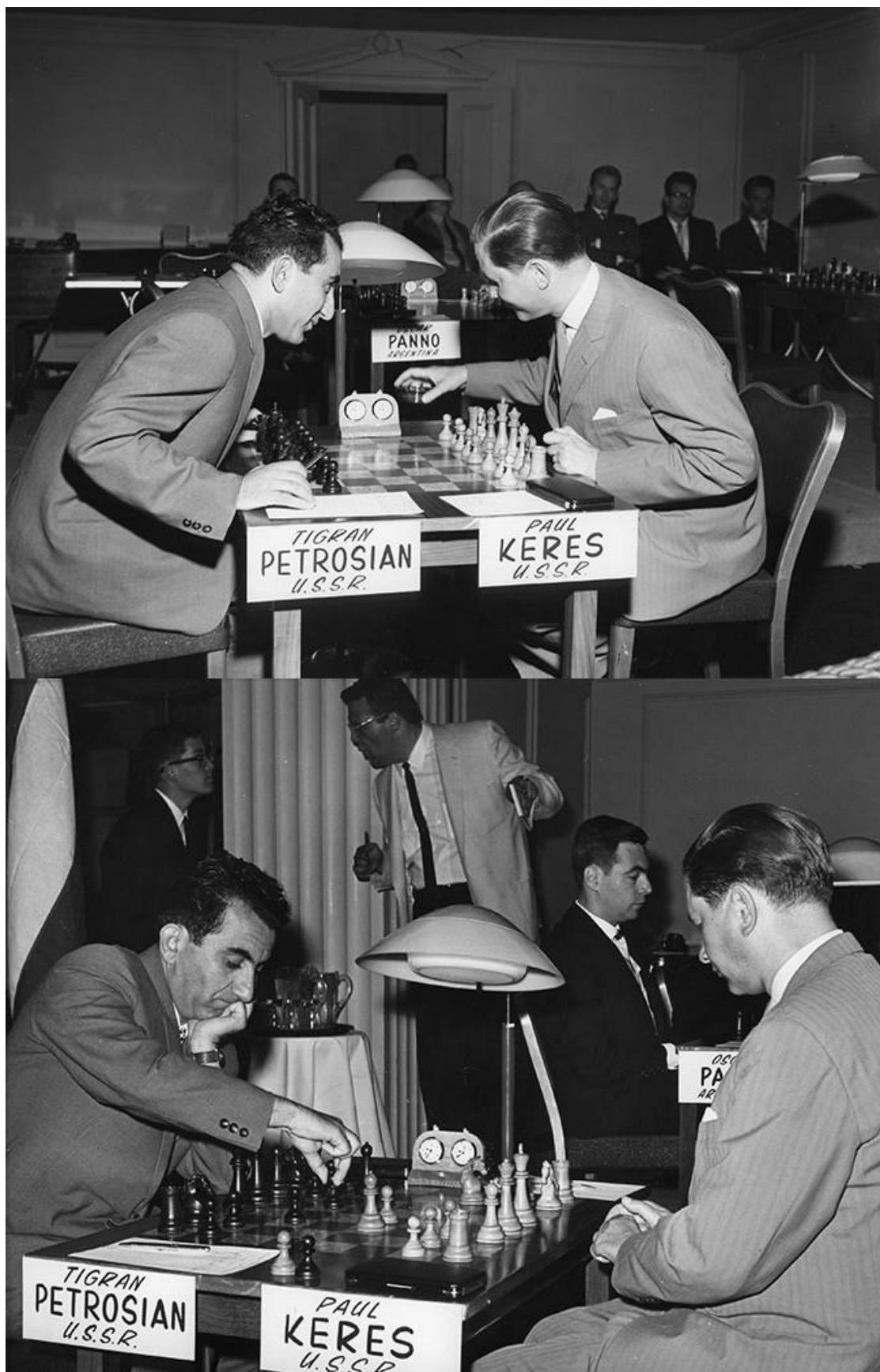
Caro (Wenezuela) – Rubinsztein (Afryka Południowa)

1.d4 d5 2.c4 e6 3.Sc3 Sf6 4.Gg5 Sbd7 5.e3 c6 6.Sf3 Ha5 7.Sd2 Gb4 8.Hc2
0–0 9.Gf6 Sf6 10.Gd3 c5 11.Sb3 Hc7 12.dc5 dc4 13.Gc4 Gc5 14.Sc5 Hc5 15.Gd3
Gd7 16.0–0 Gc6 17.Wfd1 Wfd8 18.Se4 Se4 19.Ge4 Hc2 20.Gc2 Kf8 21.Kf1 h6
22.Gb3 Ke7 23.f3 Wd1 24.Wd1 Wd8 25.Wd8 Kd8 26.Ke2 Ke7 27.g3 Kd6 28.e4
f6 29.Ke3 e5 30.f4 b6 i remis.

8.Partia pionem hetmańskim [A48]

Friedgood (Afryka Południowa) – Schorr (Wenezuela)

1.d4 Sf6 2.Sf3 g6 3.Gg5 Gg7 4.Sbd2 0–0 5.e4 d6 6.Ge2 c5 7.c3 a6 8.a4 b6
9.0–0 h6 10.Gh4 g5 11.Gg3 Sh5 12.Sc4 Sg3 13.hg3 Gb7 14.dc5 bc5 15.Hc2 Sc6
16.Wfd1 Hc7 17.Wd2 Sa5 18.Se3 e6 19.Wa3 Hb6 20.Sh2 Wfd8 21.Gc4 Gc6
22.Ga2 Hb7 23.Gb1 Kf8 24.f4 Hb6 25.Wf2 c4 26.He2 Hc5 27.f5 Kg8 28.f6 Gf8
29.Sf3 Wab8 30.Sd4 He5 31.Sc4 Sc4 32.Sc6 Hc5 33.Sb8 Sa3 34.Sa6 Hb6 35.Gd3
d5 36.ba3 Ha5 37.Kh2 Hc3 38.ed5 Wd5 39.Wf3 We5 40.Hc2 Hd4 41.Gh7 Kh8
42.Hc7 We1 43.Hf7 Hg1 44.Kh3 g4 45.Kh4 Hh1 46.Kg4 h5 47.Kg5 We5 48.Gf5
Hc1 49.Wf4 Wf5 50.Kg6 i czarne poddały się.

Keres (po lewej) – Petrosjan; w głębi Panno; Piatigorsky Cup 1963
Zdjęcie: worldchesshof.org

9.Obrona francuska [C05]

IM Kupper (Szwajcaria) – GM Petrosjan (ZSRR)

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Sd2 Sf6 4.e5 Sfd7 5.c3 c5 6.f4 Sc6 7.Sdf3 c4 8.g4 h5
9.gh5 Sb6 10.Se2 Wh5 11.Sg3 Wh8 12.b4 Gd7 13.a4 a5 14.b5 Se7 15.Ga3 Sg6
16.Gf8 Sf8 17.Hc1 Sg6 18.Ge2 He7 19.Gd1 0–0–0 20.Wa2 f6 21.Wf2 Wdf8
22.0–0 f5 23.Wg2 Ge8 24.Wff2 Sh4 25.Sh4 Wh4 26.Sf1 Gh5 27.Gc2 Wh8
28.Wg3 Kb8 29.Wfg2 g6 30.Wf2 Ka7 31.Wfg2 Hf8 32.Wg5 Hh6 33.W2g3 Gg4
34.Hd2 Sd7 35.Wg2 Sf8 36.Se3 Gf3 37.b6 Kb8 38.Hc1 Gg2

39.Ha3 Hh7 40.Hd6 Kc8 41.Hc5 Kd8 42.Gf5 Wh2 43.Hd6 Hd7 44.Hb8
Ke7 45.Gc2 Gf3 46.Wg3 Wc2 47.Sc2 Ge4 48.Se3 Wh1 49.Kf2 Ha4 i białe pod-
dały się. **Debiut olimpijski Petrosjana w charakterze mistrza świata!**

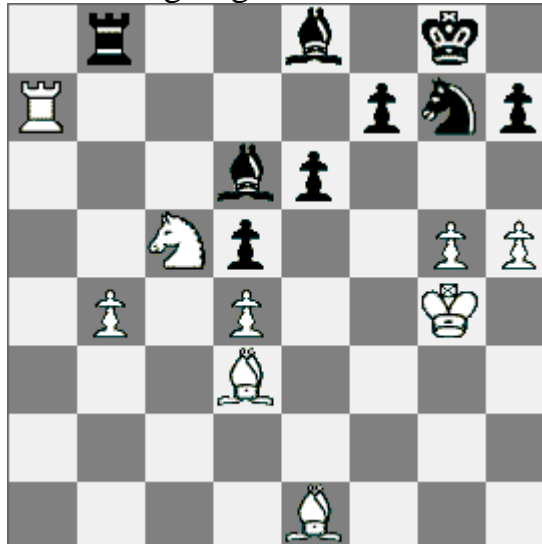
Petrosyan
vs. Kupper

Petrosjan (po lewej) – Kupper
Karykatura: biuletyn Olimpiady

10.Obrona Grünfelda [D94]

GM Botwinnik (ZSRR) – IM Blau (Szwajcaria)

1.d4 d5 2.c4 c6 3.Sc3 Sf6 4.e3 g6 5.Sf3 Gg7 6.Ge2 0–0 7.0–0 Sbd7 8.cd5
cd5 9.Hb3 e6 10.a4 b6 11.Gd2 Se4 12.Ge1 Gb7 13.a5 a6 14.ab6 Hb6 15.Hb6 Sb6
16.Se5 Wfc8 17.Sd3 Gf8 18.f3 Sc3 19.Gc3 Sc4 20.Kf2 a5 21.Wa2 a4 22.Wfa1
a3 23.b4 Se3 24.Sc5 Sf5 25.Wa3 Wa3 26.Wa3 Gc6 27.Wa5 Ge8 28.g4 Sd6
29.Ke3 Gh6 30.f4 g5 31.fg5 Gg5 32.Kf3 Wb8 33.Ge1 Se4 34.h4 Ge7 35.Wa7
Gd6 36.Gd3 Sf6 37.g5 Sh5 38.Kg4 Sg7 39.h5

39...Gb5? 40.Gb5! Wb5 41.Sd7! f5 42.Kh4 Se8 43.Wa8 Kf7 44.h6 Wb7
45.Se5 Ge5 46.de5 Wc7 47.g6 hg6 48.h7 Wc4 49.Kg5 Kg7 50.h8H Kh8 51.We8
Kg7 52.We7 Kf8 53.Kf6 d4 54.b5 i czarne poddały się.

Botwinnik

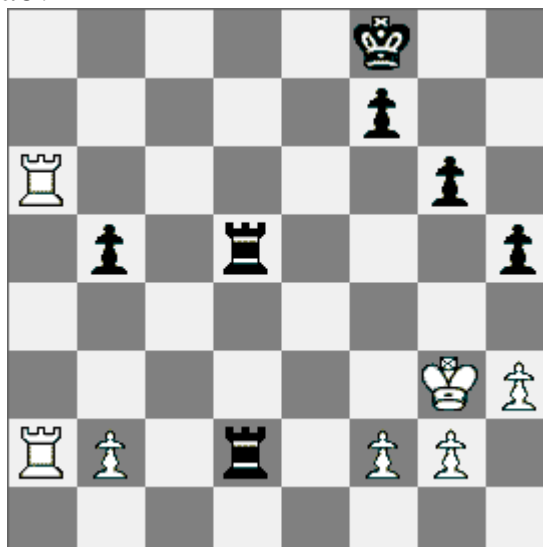
Keres

Od lewej: Botwinnik i Keres
Karykatury: biuletyn Olimpiady

11.Obrona Caro – Kann [B14]

IM Bhend (Szwajcaria) – GM Smysłow (ZSRR)

1.e4 c6 2.d4 d5 3.ed5 cd5 4.c4 Sf6 5.Sc3 g6 6.Hb3 Gg7 7.cd5 0–0 8.Ge2 Sbd7 9.Gf4 Sb6 10.Gf3 Gf5 11.Wd1 Hc8 12.h3 Hc4 13.Sge2 Hb3 14.ab3 Gc2 15.Wa1 Gb3 16.d6 Sfd5 17.de7 Wfe8 18.Gd6 Gf6 19.0–0 Ge7 20.Ge7 We7 21.Sd5 Gd5 22.Gd5 Sd5 23.Sc3 Wd7 24.Wa4 a6 25.Wfa1 We8 26.Sd5 Wd5 27.Wb4 We7 28.Waa4 Wd6 29.Wb3 We1 30.Kh2 b5 31.Wa2 We2 32.Kg3 h5 33.Wd3 Kg7 34.d5 Wc2 35.Wd4 Kf6 36.Wf4 Ke7 37.Wf3 Wd2 38.We3 Kf8 39.Wea3 W6d5 40.Wa6?

40...Wg5! 41.Kf3 Wf5 42.Ke3 Wff2 43.Wb6 Wde2 44.Kd4 Wb2 45.Wa7 Wf5 i białe poddały się.

Kotov

Smyslov

Spassky

Od lewej: Kotov, Smysłow i Spasski
Karykatury: biuletyn Olimpiady

12.Obrona królewska – indyjska [E93]
GM Keres (ZSRR) – Walther (Szwajcaria)

1.d4 Sf6 2.c4 g6 3.Sc3 Gg7 4.e4 d6 5.Sf3 0–0 6.Ge2 e5 7.d5 Sbd7 8.Gg5 h6 9.Gh4 g5 10.Gg3 Sh5 11.h4 g4 12.Sh2 Sg3 13.fg3 h5 14.0–0 Gh6 15.Gd3 c6 16.Kh1 Sf6 17.Gc2 cd5 18.cd5 Se8 19.He2 Sg7 20.Wf2 f5 21.ef5 Sf5 22.Gf5 Gf5 23.Waf1 Gg6 (*Czarne stały cały czas lepiej od białych. Niestety ostatni ruch jest dużym błędem*)

24.Sg4! hg4 25.Hg4 Kh7 26.h5 Gd3 27.Wf8 Gf8 28.Wf3 Gc2 29.Se4 Kh8 30.Wf7 He8 31.Sd6 Ha4 32.Hg5 Ha6 33.He5 Kg8 34.Wf6 Hd3 35.Kh2 Hh7 36.He6 i czarne poddały się.

Edgar Walther

Zdjęcie: kingpinches.net

Grupa: 2
Wyniki I rundy:

Boliwia	0,5 : 3,5	Austria
Jugosławia	2,5 : 1,5	Mongolia
Indie	0,0 : 4,0	Holandia
Meksyk	-	Pauza

Zapachniało sensacją w meczu Jugosławia – Mongolia. Gdy gong obwieścił koniec rundy, zakończyły się trzy partie: **Matanović – Purewzaw, Ujtumen – Ivkov** i **Cagan – Parma**. W pierwszej Matanović przeprowadził doskonałą kombinację, po której, mimo różnopolowych gońców, trzy wolne piony na skrzydle hetmańskim zdecydowały o jego zwycięstwie nad mistrzem Mongolii z 1962 roku. W drugiej w odrobinę lepszej pozycji Ivkov wymienił hetmany i jego przeciwnik stanął lepiej ze względu na słabość w obozie czarnych na polu „e6”. W efekcie remis! W trzeciej Cagan grał bardzo dokładnie, umiejętnie uprościł materiał i Parma mimo usilnych prób wygrania partii, musiał pogodzić się z „pokojowym” zakończeniem partii. Partia **Gligorić – Mjagmarsuren została odłożona**. Podobnie jak w pozostałych partiach meczu, tu także w ewentualnej wygranej przeszkadzały różnopolowe gońce. Gligorić przez kolejne 13 posunięć „sprawdzał” doświadczonego Mjagmarsurena i w końcu podpisał trzeci remis!

W zespole mongolskim zadebiutował urodzony 27 sierpnia 1939 roku **Tudev Ujtumen**. Rok po Olimpiadzie otrzymał tytuł mistrza międzynarodowego. **Największym jego sukcesem było zwycięstwo w turnieju strefowym Zachodniej Azji w 1969 roku.** W roku rozgrywek tu opisywanych, Ujtumen zagrał w silnym **Memoriale Czigorina w Soczi**, ale bez większego powodzenia. Zajął 15 miejsce w stawce szesnastu uczestników. Wygrał tylko dwie partie: z Węgrem Forintosem (14 miejsce) i J. Garcia z Kuby (ostatnie miejsce). Zanotował dwa cenne remisy: ze zwycięzcą Krogiusem i Spasskim (4 miejsce). **Rok później znowu zagrał w Soczi**, ponownie był przedostatni i ponownie zremisował z triumfotorem, którym tym razem okazał się Unzicker.

Czwórka holenderskich mistrzów międzynarodowych, Kuijpers, Langeweg, Zuidema (debiutant) i Prins pięknie rozpoczęła turniej!

Coenraad Zuidema urodził się 29 sierpnia 1942 roku w Surakarcie (Indonezja). W latach 1960 – 1968 **studiował matematykę na amsterdamskim uniwersytecie**. Od 1974 roku do emerytury pracował w słynnych zakładach IBM. Jego pierwszym sukcesem międzynarodowym było 4 miejsce w Hadze 1961 w mistrzostwach świata juniorów. Wyprzedzili go tylko Parma, Gheorghiu i Kuindzi (ZSRR). **Wygrał turniej B w Beverwijk 1963** i był drugi w Amsterdamie 1963 (turniej IBM – B). **Sześciokrotnie reprezentował Holandię w drużynowych rozgrywkach o puchar Clare Benedict** czterokrotnie zdobywając drużynowe medale (jeden złoty, dwa srebrne i jeden brązowy). **W 1972 roku zdobył mistrzostwo Holandii**, zaś w latach 1965, 1970 i 1973 był drugi. **Pod koniec lat**

70. ubiegłego wieku zakończył karierę szachową i poświęcił się całkowicie pracy zawodowej.

Do niespodzianek zaliczono remis w partii Beni – Salazar, w meczu Boliwia – Austria. Strata „połówki” mogła Austriaków wiele kosztować, bowiem tym razem dystans eliminacyjny był bardzo krótki – zaledwie 6 meczów.

Stan po I rundzie:

1	Holandia*	4,0
2	Austria*	3,5
3	Jugosławia*	2,5
4	Mongolia*	1,5
5	Boliwia*	0,5
6 – 7	Meksyk i Indie*	0,0

Turniej strefowy w Singapurze 1969
 Aaron (po lewej) – Ujtumen
Zdjęcie: Krajowe archiwa singapurskie

13.Obrona francuska [C18]

Ramirez P. (Boliwia) – IM Dückstein (Austria)

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Sc3 Gb4 4.e5 c5 5.a3 Ga5 6.Gd2 cd4 7.Sb5 Gc7 8.Sf3 Sc6 9.Gf4 Sge7 10.Sbd4 Sg6 11.Sc6 bc6 12.Gg3 0–0 13.Gd3 c5 14.0–0 c4 15.Gg6 fg6 16.b3 cb3 17.cb3 Gb6 18.Hd2 h6 19.Sd4 g5 20.b4 Gd7 21.a4 a6 22.Wfc1 Wc8 23.Wc8 Hc8 24.Wc1 Hb7 25.a5 Ga7 26.Sb3 Gb5 27.Sc5 He7 28.f3 Wf5 29.Hd4 Gc4 30.Gf2 Wf4 31.Hd2 Gb5 32.Ge3 Wf5 33.Gd4 Gb8 34.We1 Hf7 35.Sd3 Gc4 36.Sc5 g4 37.Gf2 gf3 i białe poddały się.

14.Obrona królewsko – indyjska [E65]

IM Beni (Austria) – Salazar H. (Boliwia)

1.d4 Sf6 2.Sf3 g6 3.g3 Gg7 4.Gg2 d6 5.0–0 0–0 6.c4 c5 7.Sc3 Sbd7 8.b3 a6 9.Gb2 Wb8 10.a4 e6 11.Hc2 b6 12.Wfd1 Hc7 13.e4 Gb7 14.d5 e5 15.Wf1 Sh5 16.He2 h6 17.Sh4 Hd8 18.Sf5 gf5 19.Hh5 fe4 20.Se4 Sf6 21.Sf6 Hf6 22.f4 Hg6 23.Hg6 fg6 24.fe5 Ge5 25.Ge5 de5 26.Wae1 Wbe8 27.Gh3 Wf1 28.Wf1 Kg7 29.d6 Wd8 30.d7 Ge4 31.a5 ba5 32.We1 Gf5 33.Gf5 gf5 34.We5 Wd7 35.Wc5 Wb7 36.Wa5 Wb3 37.Wa6 Wc3 38.Wc6 Wc2 39.c5 Kf7 40.Wc8 Ke7 41.c6 h5 42.h4 Kd6 43.Wh8 Wc6 44.Wh5 Wc1 45.Kg2 Ke6 46.Wh6 Ke5 47.Wh8 Kf6 48.We8 Wc3 49.Kf2 Wa3 50.We3 Wa1 51.Wb3 Wa6 52.Kf3 Wc6 53.Wb4 Wa6 54.Kf4 Wc6 55.Wd4 Wa6 i remis. **Duża niespodzianka!**

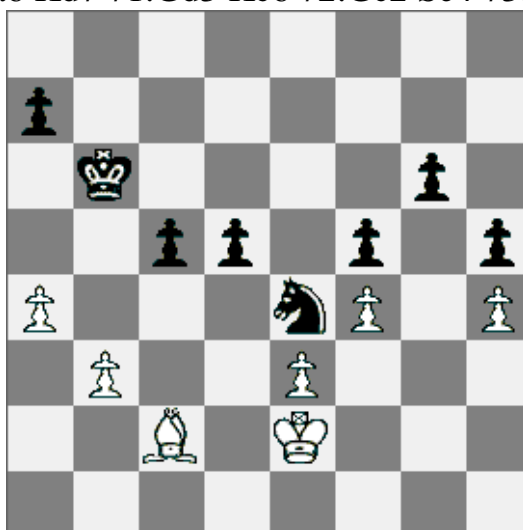
Hotel Sheraton z widokiem na plażę; rok 2008

Zdjęcie: Wikimedia Commons

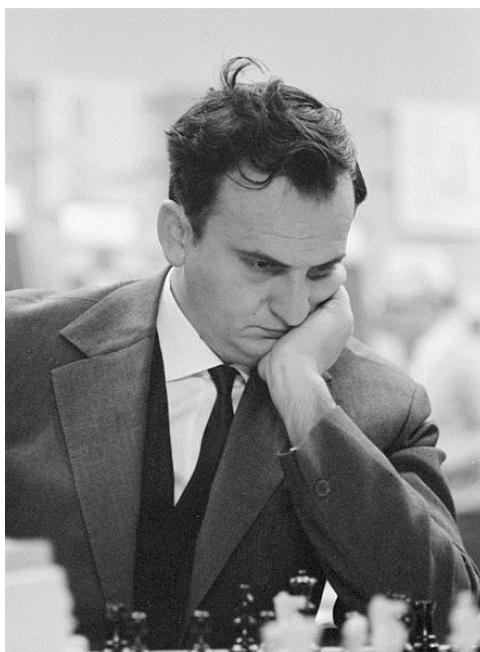
15.Gambit szkocki [C56]

Zegada (Boliwia) – Prameshuber (Austria)

1.e4 e5 2.Sf3 Sc6 3.d4 ed4 4.Gc4 Sf6 5.c3 Se4 6.0–0 d5 7.We1 Ge7 8.Sd4
0–0 9.Gd3 Sd4 10.cd4 Sf6 11.Gg5 h6 12.Gh4 We8 13.Sc3 c6 14.Gc2 Sh7 15.Hd3
Sf8 16.Gg3 Gd7 17.Ge5 Gf6 18.Gd6 We1 19.We1 Gf5 20.Hf5 Hd6 21.Hd3 Hb4
22.Wd1 We8 23.g3 Gd8 24.b3 Ga5 25.Se2 He7 26.Sf4 Gc7 27.Sg2 Hf6 28.Sh4
Gb6 29.Kg2 We4 30.Sf3 Sg6 31.Hd2 We8 32.Hd3 We4 33.Hd2 We8 34.Hd3 Gc7
35.Gb1 Sf8 36.Sh4 Gb6 37.Sf3 We6 38.Gc2 Sg6 39.Gb1 Gc7 40.Gc2 He7 41.Gb1
Sf8 42.Gc2 Hb4 43.Sh4 Ga5 44.Gb1 Hc3 45.Hf1 We1 46.We1 He1 47.Hd3 Hc3
48.He3 He3 49.fe3 g6 50.Sf3 Gb6 51.Se5 Kg7 52.Kf3 f6 53.Sd3 Gc7 54.Sc5 b6
55.Sd3 Gd6 56.Se1 f5 57.Gd3 Kf6 58.Ga6 Ke7 59.Gd3 Se6 60.h4 Sg7 61.Sg2
Kf6 62.Ga6 Se6 63.Sf4 Gf4 64.gf4 c5 65.dc5 bc5 66.Gb5 Sc7 67.Gd3 Ke6 68.Ge2
Se8 69.Gd3 Sd6 70.Ga6 Kd7 71.Gd3 Kc6 72.Gc2 Se4 73.a4 h5 74.Ke2 Kb6

75.Ge4 fe4 76.Kd2 Ka5 77.Kc3 a6 78.b4 cb4 79.Kb3 d4 80.ed4 e3 i białe poddały się.

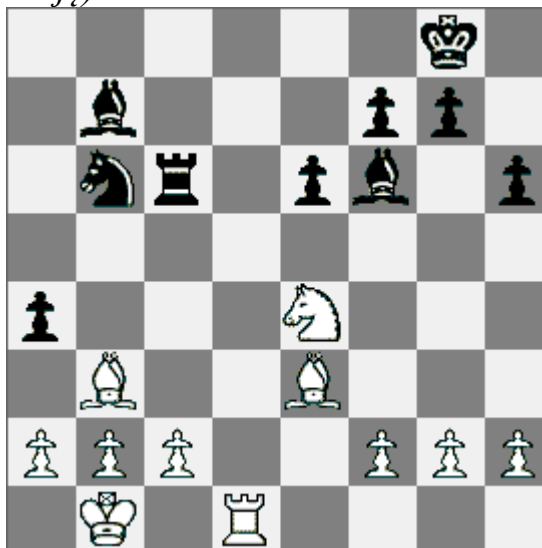
Borislav Ivkov, rok 1963; zdjęcie: Archiwum autora

19.Obrona francuska [C10]

GM Matanović (Jugosławia) – Purewżaw (Mongolia)

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Sd2 de4 4.Se4 Sd7 5.Sf3 Sgf6 6.Sf6 Sf6 7.Gc4 Ge7 8.He2 0–0 9.Gg5 c5 10.0–0–0 Ha5 11.Kb1 b5 12.Gb5 Wb8 13.Gc4 cd4 14.Gb3 Wd8 15.Gf4 Ga6 16.He5 Wb5 17.Hc7 Sd5 18.Ha5 Wa5 19.Gd2 Wc5 20.Sd4 Gf6 21.Gc1 h6 22.Whe1 Gb7 23.Se2 a5 24.Sg3 Sb6 25.Ge3 Wc6 26.Se4 Wd1 27.Wd1 a4 *(Biały gонец nie ma możliwości ucieczki, ale arcymistrz Matanović dokładnie policzył dalszą kontynuację)*

28.Sf6! gf6 29.Wd8! Kg7 30.Wb8! ab3 31.ab3 Wc7 32.Gb6 Wd7 33.g3 Ge4 34.Kc1 Gf3 35.Wd8 Wd8 36.Gd8 f5 37.c4 Kf8 38.Gf6 Ke8 39.Kd2 Kd7 40.Ke3 i czarne poddały się.

20.Obrona Pirca [B08]

Cagan (Mongolia) – GM Parma (Jugosławia)

1.e4 d6 2.d4 Sf6 3.Sc3 g6 4.Sf3 Gg7 5.Ge2 0–0 6.0–0 Gg4 7.h3 Gf3 8.Gf3 e5 9.de5 de5 10.Hd8 Wd8 11.Gg5 c6 12.Wad1 Sbd7 13.Wd6 h6 14.Gf6 Sf6 15.Wfd1 Wd6 16.Wd6 Gf8 17.Wd3 Gb4 18.Sd1 Gc5 19.c3 a5 20.b3 Kf8 21.Sb2 b5 22.Wd1 Ke7 23.Kf1 h5 24.Wd2 b4 25.cb4 ab4 26.Sd3 Gd6 27.g3 Sh7 28.Gg2 Sf8 29.f4 Sd7 30.fe5 Se5 31.Se5 Ge5 32.Kf2 Gc3 33.Wc2 Ke6 34.Gf1 Ke5 35.Kf3 c5 36.Gc4 Gd4 37.Wd2 Wb8 38.We2 Wb6 39.Kg2 Wb7 40.Kf3 g5 41.We1 i remis.

21.Obrona dwóch skoczków [C58]

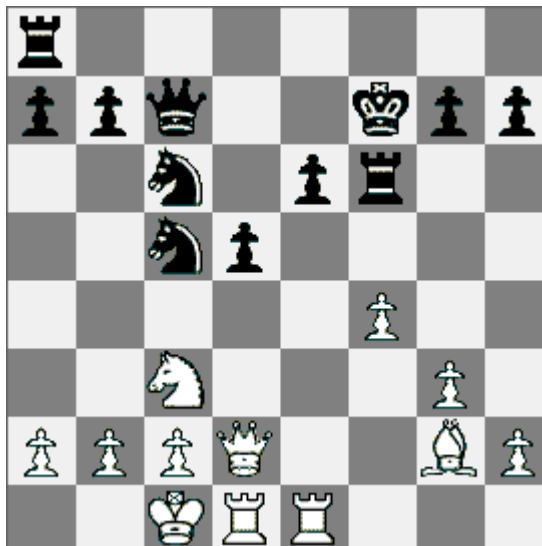
Ali (Indie) – IM Kuipers (Holandia)

1.e4 e5 2.Sf3 Sc6 3.Gc4 Sf6 4.Sg5 d5 5.ed5 Sa5 6.He2 Gd6 7.Sc3 0–0 8.Sce4 Se4 9.Se4 Ge7 10.0–0 Kh8 11.Sc3 Hd6 12.b3 Gf5 13.Sb5 Hg6 14.d3 a6 15.Sd4 Gh3 16.Hf3 Gg4 17.He3 b5 18.Sb5 Sc4 19.bc4 ab5 20.cb5 Wa4 21.Gb2 f5 22.Ge5 f4 23.Gf4 Waf4 24.He7 Gf3 25.g3 Hg4 26.He6 W4f5 i białe poddały się.

22.Obrona francuska [C14]

IM Langeweg (Holandia) – IM Aaron (Indie)

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Sc3 Sf6 4.Gg5 Ge7 5.e5 Sfd7 6.Ge7 He7 7.f4 0–0 8.Sf3 f5 9.ef6 Wf6 10.Hd2 c5 11.dc5 Sc5 12.0–0–0 Gd7 13.g3 Ge8 14.Gg2 Gf7 15.Whe1 Hc7 16.Sg5 Sc6 17.Sf7 Kf7??

18.Sd5 ed5 19.Hd5 Se6 20.We6 We6 21.f5 He7 22.fe6 Kg8 23.Hd7 Hg5 24.Hd2 Hg6 25.Gc6 bc6 26.Hd8 He8 27.e7 i czarne poddały się.

23.Obrona hetmańsko – indyjska [E12]

Sakhalkar (Indie) – IM Zuidema (Holandia)

1.d4 Sf6 2.c4 e6 3.Sf3 b6 4.Sc3 Gb7 5.Gg5 h6 6.Gf6 Hf6 7.e4 Gb4 8.Hc2 Gc3 9.bc3 Sc6 10.Gd3 e5 11.d5 Se7 12.0–0 0–0 13.Wfb1 d6 14.Se1 Hg5 15.Hc1 Hc1 16.Wc1 Sg6 17.g3 Wfe8 18.Gc2 Sf8 19.Ga4 Wed8 20.Sd3 Sd7 21.Gd7 Wd7 22.Sb4 a5 23.Sc2 Ga6 24.Se3 g6 25.g4 Wf8 26.f3 We7 27.Kf2 Gc8 28.Wg1 Kh7 29.Ke2 f5 30.Waf1 fe4 31.fe4 Wf4 32.Kd3 Wef7 33.h3 Kg7 34.Wf4 Wf4 35.Wf1 Wf1 36.Sf1 Kf6 37.Sh2 Kg5 38.Sf3 Kf4 39.Sh4 Kg3 40.Sg6 Kh3 41.Sf8 Kg4 i białe poddały się.

24.Debiut Betbedera – Richtera – Weresowa [D01]

IM Prins (Holandia) – Madon (Indie)

1.d4 Sf6 2.Sc3 d5 3.Sf3 Gf5 4.Gg5 e6 5.Sh4 Ge7 6.Sf5 ef5 7.Hd3 Hd7 8.g3 0–0 9.h4 c6 10.Gh3 Se4 11.Ge7 He7 12.Gf5 Sf6 13.0–0–0 g6 14.Gh3 Sbd7 15.Gd7 Sd7 16.e4 Sb6 17.Wde1 Sc4 18.e5 b5 19.f4 a5 20.h5 a4 21.We2 b4 22.Sb1 Wfb8 23.b3 ab3 24.cb3 Sa3 25.hg6 fg6 26.We2 Sb5 27.g4 Hf7 28.f5 Ha7 29.f6 Wb7 30.e6 Sd4 31.Hg6 Kh8 32.e7 Sb3 33.ab3 Hc5 34.Hc2 He3 35.Hd2 i czarne poddały się.

Coenraad Zuidema w Amsterdamie 1965
Zdjęcie: Wikipedia

Grupa: 3
Wyniki I rundy:

Szwecja	1,5 : 2,5	Francja
Węgry	3,0 : 1,0	Izrael
Irlandia	3,0 : 1,0	Luksemburg
Szkocja	-	Pauza

Niespodzianką był wynik meczu Szwecji, częstego „bywalca” finału A z **ekipą francuską**, grającą na poprzedniej Olimpiadzie w finale C. Na pierwszej szachownicy, w partii **Stahlberg – Bouteville**, arcymistrz szwedzki w dobrej pozycji nie znalazł (a może jej nie było) drogi do wygranej. Na drugiej i trzeciej szachownicy zaprawieni w bojach olimpijskich **Johansson i Sköld** tym razem nie dali rady i **przegrali odpowiednio z Mazzonim** (debiutant) i **Thiellementem**. **Rozmiary porażki Szwedów zmniejszył Nilsson „bijąc” Bergrasera**. Ważny był mecz **Węgry – Izrael**, drużyn walczących o awans od głównego finału. W

spotkaniu liderów **Portisch – Porath** czarne grały aktywnie i długi czas zachowywały równą pozycję. Niestety, w 33. posunięciu Porath podstawił piona, a następnie – już w niedoczasie – izraelski lider „posiał” jeszcze jednego piona i pod koniec rundy kapitulował. Na drugiej szachownicy doszło do sensacji. **Kraidman po znakomitej grze pokonał arcymistrza Szabo!** Na trzeciej „desce” **Bilek** w popisowy sposób zrealizował w partii z **Domnitzem** przewagę piona w końcówce wieżowej. Debiutujący na Olimpiadzie w szlifach arcymistrzowskich **Lengyel wykorzystał kilka grubych błędów Aloniego** i nawet „szalejący” niedoczas nie przeszkodził mu w wygranej.

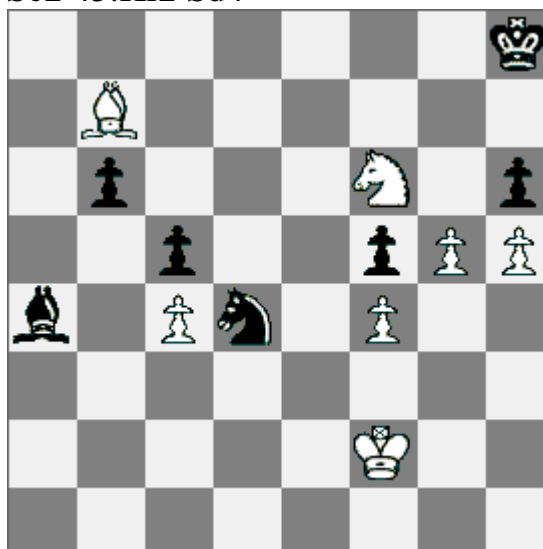
Stan po I rundzie:

1 – 2	Irlandia* i Węgry*	3,0
3	Francja*	2,5
4	Szwecja*	1,5
5 – 6	Luksemburg* i Izrael*	1,0
7	Szkocja	0,0

25.Partia angielska [A21]

GM Stahlberg (Szwecja) – Boutteville (Francja)

1.c4 e5 2.Sc3 d6 3.g3 g6 4.Gg2 Gg7 5.Sf3 Se7 6.d4 0–0 7.0–0 Sd7 8.e4 a5 9.h3 ed4 10.Sd4 Sb6 11.b3 a4 12.Ge3 ab3 13.ab3 Wa1 14.Ha1 Sc6 15.Sdb5 Sd7 16.Hc1 Sdb8 17.Wd1 Ge6 18.f4 Hc8 19.g4 f5 20.ef5 gf5 21.g5 Sa6 22.We1 Kh8 23.Hd2 Sc5 24.Sd4 Sd4 25.Gd4 Hd7 26.Wb1 Gd4 27.Hd4 Hg7 28.Sb5 Hd4 29.Sd4 Gd7 30.We1 We8 31.We8 Ge8 32.Kf2 Gd7 33.Ke3 c6 34.h4 Kg7 35.Gf3 Sa6 36.Gd1 c5 37.Se2 Sb4 38.Sg3 d5 39.Sh5 Kh8 40.Gf3 dc4 41.bc4 b6 42.Sf6 Ga4 43.h5 h6 44.Gb7 Sc2 45.Kf2 Sd4

46.Gd5 (46.gh6) 46...b5 47.cb5 Gb5 48.Ke3 Sc2 49.Kd2 Sd4 50.gh6 c4 51.Gf7 Sf3 52.Kc3 Sg1 53.Gg6 Se2 54.Kb4 Gc6 55.Kc4 Sf4 56.Kd4 Gf3 i remis.

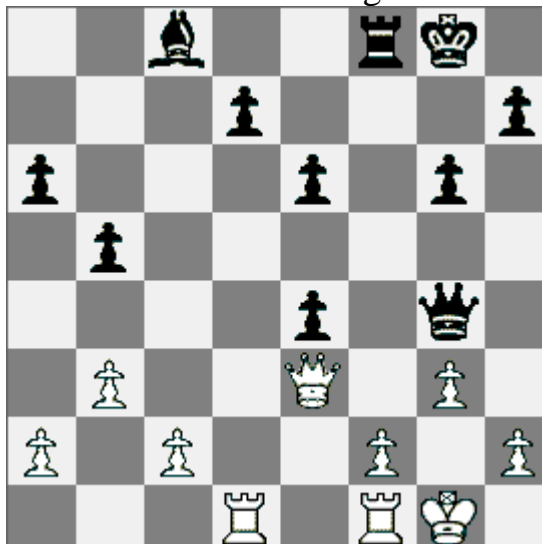
Gideon Stahlberg

Zdjęcie: aprendeajedrezonline.blogspot.com

26.Obrona sycylijska [B49]

Mazzoni (Francja) – Johansson (Szwecja)

1.e4 c5 2.Sf3 Sc6 3.d4 cd4 4.Sd4 e6 5.Sc3 Hc7 6.Ge3 a6 7.Ge2 Sf6 8.0–0
Gb4 9.Sa4 Gd6 10.Sb6 Wb8 11.g3 Se4 12.Sc6 Hc6 13.Gf3 f5 14.Ge4 fe4 15.Hh5
g6 16.Hh6 Ge5 17.Gf4 Gf4 18.Hf4 Hb6 19.Hb8 0–0 20.He5 Hc6 21.Wad1 b5
22.Hd6 Hc4 23.b3 Hc3 24.Hd4 Hf3 25.He3 Hg4

26.Wd6! h5 27.We1 Hf5 28.We2 He5 29.Wed2 h4 30.W2d4 hg3 31.hg3
Wf7 32.He4 He4 33.We4 Gb7 34.Wed4 Wh7 35.Wh4 Wh4 36.gh4 Gc6 37.Kh2
a5 38.Kg3 Kf7 39.f4 Ke7 40.Wd4 Kf6 41.Kg4 a4 42.c4 ab3 43.ab3 d5 44.cb5
Gb5 45.Kf3 e5 46.fe5 Ke5 47.Ke3 Gc6 48.Wg4 Ge8 49.Wg5 Kd6 50.Kd4 Gf7
51.Wg1 i czarne poddały się.

27.Gambit centralny [B01]

Sköld (Szwecja) – Thiellement (Francja)

1.e4 e5 2.d4 ed4 3.Sf3 d5 4.ed5 Hd5 5.Sd4 Sf6 6.Sc3 Gb4 7.He2 He4
8.Sdb5 0–0 9.Sc7 Sc6 10.He4 Se4 11.Gd2 Sd2 12.Kd2 Wd8 13.Gd3 Wb8
14.Wae1 Gf5 15.We3 Ga5 16.S7b5 a6 17.Sa3 b5 18.Sab1 b4 19.Sa4 b3 20.c3 ba2
21.Sa3 Se5 22.We5 Gd3 23.Wa1 Gc7 24.Wc5 Gf4 25.Ke1 We8 26.Kd1 Wbd8
27.c4 We2 28.Wd5 Wd5 29.cd5 Wf2 30.Sc2 Wc2 i białe poddały się.

28.Obrona Benoni [A44]

Bergraser (Francja) – Nilsson (Szwecja)

1.d4 c5 2.d5 e5 3.Sc3 d6 4.e4 a6 5.a4 g6 6.Sf3 Gg7 7.Ge2 Se7 8.Sd2 0–0
9.Sc4 b6 10.g4 Wa7 11.Gg5 f6 12.Gh4 Gh6 13.Gg3 Wb7 14.0–0 Gf4 15.Gf4 ef4
16.g5 b5 17.ab5 ab5 18.gf6 bc4 19.fe7 He7 20.f3 Wb2 21.Gc4 Wb4 22.Gb5 Gh3
23.Wf2 He5 24.Wa3 g5 25.Gf1 Gd7 26.Sb1 Kh8 27.Sd2 g4 28.Sc4 Hf6 29.Ha1
Ha1 30.Wa1 Wf6 31.e5 de5 32.Se5 h5 33.Wa8 Ge8 34.Sd3 Wb1 35.fg4 f3 36.g5
Wf5 37.h4 c4 38.Se1 Gf7 39.d6 Gd5 40.d7 Wf8 41.Sf3 Ga8 42.Se5 Sd7 43.Sg6
Kg7 44.Sf8 Sf8 45.Wd2 Wc1 46.Kf2 c3 47.We2 Sg6 48.We3 Wc2 49.Kg3 Wc1
50.Gc4 c2 i białe poddały się.

29.Obrona Nimzowitscha [E59]

GM Portisch (Węgry) – IM Porath (Izrael)

1.d4 Sf6 2.c4 e6 3.Sc3 Gb4 4.e3 c5 5.Gd3 d5 6.Sf3 0–0 7.0–0 Sc6 8.a3 Gc3
9.bc3 dc4 10.Gc4 Hc7 11.Gb5 a6 12.Ge2 Wd8 13.Hc2 e5 14.de5 Se5 15.Se1 b5
16.f4 Sc4 17.e4 Gb7 18.e5 Se4 19.Sf3 f5 20.ef6 Sf6 21.Gc4 bc4 22.Se5 Gd5
23.He2 We8 24.Wd1 Wad8 25.Wa2 Ge6 26.Wd8 Hd8 27.Wd2 Ha5 28.Gb2 Hc7
29.h3 h5 30.Wd1 Gf7 31.Hf1 Wb8 32.Gc1 Wb3 33.Hf3 h4 (W równej pozycji
czarne podstawiają piona. Poprawne było 33...Hb8)

34.Ha8 Wb8 35.Ha6 Wd8 36.Wd8 Hd8 37.Sf7 Hd1 38.Kh2 Kf7 39.Hc4
Kg6 40.Ge3 He1 41.Hd3 Kf7 42.Gc5 Se4 43.Hd5 Kg6 44.He6 Kh7 i czarne pod-
dały się. **Pozostałe partie w eliminacjach Porath wygrał!**

Hotel Sheraton w czasie Olimpiady

Zdjęcie: Archiwum autora

30.Obrona Nimzowitscha [E50]

Kraidman (Izrael) – GM Szabo (Węgry)

1.d4 Sf6 2.c4 e6 3.Sc3 Gb4 4.e3 0–0 5.Sf3 c5 6.Gd3 b6 7.0–0 Gb7 8.a3 Gc3 9.bc3 Se4 10.Sd2 f5 11.f3 Sd6 12.He2 Sc6 13.Sb3 Wc8 14.a4 Sb8 15.Ga3 Sa6 16.e4 fe4 17.fe4 Hg5 18.a5 Wf1 19.Wf1 e5 20.dc5 bc5 21.Hf2 h6 22.Gc5 Ge4 23.Ge4 Se4 24.Hf7 Kh7 25.Ga7 (*Białe wygrały ważnego piona „a7” i ich pion – oponent „a5” stał się bardzo groźny*) 25...Sf6

26.Gf2 Hg6 (*Wymiana hetmanów ułatwi białym realizację przewagi*)
27.Hg6 Kg6 28.Sd2 Kf5 29.Ge3 Ke6 30.Wb1 Wc6 31.h3 Se8 32.Wb6 Wb6
33.ab6 Sd6 34.Kf2 Sb7 35.Kf3 d6 36.Kg4 Sb8 37.Kh5 Kf7 38.Se4 Sd7 39.g4 Sf6
40.Sf6 Kf6 41.h4 Kf7 42.g5 hg5 43.hg5 g6 44.Kh6 Sa5 (*45.c5! dc5 46.Gc5 z dalszym marszem piona „c”*) i czarne równocześnie poddały się.

YAIR KRAIDMAN

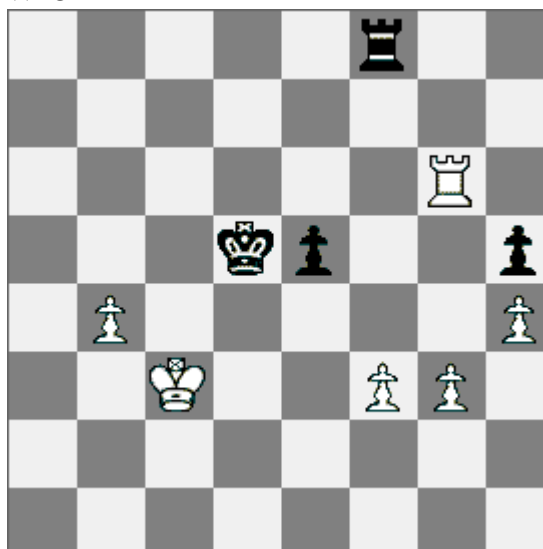
Yair Kraidman

Karykatury: biuletyn Olimpiady

31.Obrona królewska – indyjska [E80]

GM Bilek (Węgry) – Domnitz (Izrael)

1.c4 Sf6 2.Sc3 d6 3.d4 g6 4.e4 Gg7 5.Sge2 e5 6.f3 c6 7.Ge3 Sbd7 8.Hd2 a6 9.0–0–0 Ha5 10.Kb1 b5 11.Sc1 0–0 12.Sb3 Hc7 13.de5 de5 14.Hd6 Hd6 15.Wd6 Sb8 16.a4 Ge6 17.Sc5 Gc4 18.Gc4 bc4 19.Wc1 We8 20.Se2 Gf8 21.Wd2 a5 22.Wc4 Sa6 23.Sa6 Wa6 24.Sc1 Wb8 25.Wdc2 Wc8 26.Sb3 Sd7 27.Gd2 c5 28.W4c3 Wb8 29.Wd3 Sb6 30.Sc5 Gc5 31.Wc5 Sa4 32.Wc2 Wab6 33.Gc1 Wb5 34.Ka2 Sc5 35.Wd5 Se6 36.Wb5 Wb5 37.Gd2 Kg7 38.Wc6 Sc5 39.Wd6 Sa4 40.b3 Sb6 41.Ge3 Sc8 42.Wc6 Se7 43.Wc7 Sg8 44.Wa7 Kf6 45.Gd2 Ke6 46.Ga5 Se7 47.Gc3 Wb6 48.Wc7 Sc6 49.Kb2 h5 50.Kc2 f6 51.h4 f5 52.ef5 Kf5 53.Kd3 Sb4 54.Kc4 Sc2 55.b4 Wb8 56.g3 Sa3 57.Kb3 Sb5 58.Wc5 Sc3 59.Kc3 Ke6 60.Wc6 Kd5 61.Wg6 Wf8

62.f4! ef4 63.Wg5 Kc6 64.gf4 Wf4 65.Wh5 Wf3 66.Kc4 Wf4 67.Kb3 Kb6 68.Ka4 Wf1 69.Wh6 Kb7 70.Ka5 Wf5 71.b5 Wf7 72.h5 Ka7 73.Wg6 i czarne poddały się.

Stein - USSR

Domnitz - Israel

Od lewej: Stein (ZSRR) i Domnitz (Izrael)

Karykatury: biuletyn Olimpiady

32.Obrona „Nowoczesny Benoni” [A60]

Aloni (Izrael) – GM Lengyel (Węgry)

1.d4 Sf6 2.c4 c5 3.d5 e6 4.Sc3 ed5 5.cd5 d6 6.g3 g6 7.Gg2 Gg7 8.e4 0–0
9.Sge2 Sbd7 10.0–0 a6 11.a4 Hc7 12.h3 c4 13.Ge3 Sc5 14.Sd4 We8 15.Hc2 Gd7
16.g4 Wab8 17.Wfd1 Wbc8 18.f3 Wb8 19.Gf1 b5 20.ab5 ab5 21.Gf2 h5 22.Sce2
hg4 23.hg4 Sh7 24.Wa2 Wec8 25.Sg3 Hd8 26.Wa7 Ge5 27.Hd2 Hh4 28.Kg2?
(28.Sde2)

28...Sg5! 29.f4 Gd4 30.fg5 Gf2 31.Hf2 Hg4 32.Ge2 Hg5 33.Hd4 We8
34.Gf3 We5 35.Wh1 Wbe8 36.Kf2 Sd3 37.Kg2 Hd2 38.Kg1 Hf4 39.Kg2 Hd2
40.Kg1 Hg5 41.Kg2 i białe poddały się.

33.Obrona sycylijska [B43]

Keogh (Irlandia) – Conrady (Luksemburg)

1.e4 c5 2.Sf3 e6 3.d4 cd4 4.Sd4 a6 5.Ge2 Sf6 6.Sc3 Hc7 7.a3 b5 8.0–0 Gb7
9.f3 d5 10.ed5 Sd5 11.Sd5 Gd5 12.Kh1 Sc6 13.We1 Gc5 14.Sc6 Gc6 15.c4 0–0
16.cb5 ab5 17.Hc2 Gd6 18.h3 Wfc8 19.Gd2 Hb7 20.Gc3 b4 21.ab4 Wa1 22.Wa1
Gb4 23.Ga6 Wa8 24.Gb7 Wa1 25.Kh2 Gd6 26.g3 Gb7 27.Hd3 Gd5 28.Hd4 f6
29.Kg2 Gb8 30.Hd2 Kf7 31.Hd3 g6 32.He3 Ga7 33.Gd4 Gb8 34.Hh6 i czarne
podały się.

34.Obrona holenderska [A85]

Philippe (Luksemburg) – Reilly (Irlandia)

1.c4 f5 2.d4 Sf6 3.Sf3 e6 4.Sc3 d5 5.c5 b6 6.b4 a5 7.Hb3 ab4 8.Hb4 bc5
9.dc5 Sc6 10.Hf4 Gc5 11.Sb5 Gd6 12.Sd6 cd6 13.Gb2 e5 14.Hc1 Ha5 15.Sd2
Gd7 16.e3 Se4 17.f3 Sc5 18.Gc3 Ha7 19.Sb3 0–0 20.Hd2 f4 21.Hd5 Se6 22.Hd3
fe3 23.Ge2 Sf4 24.Hd6 Wf6 25.Hc5 Sg2 26.Kf1 Gh3 27.Ha7 Wa7 28.Gc4 Kf8
29.Ke2 Ge6 30.Ge6 We6 31.Sc5 Wd6 32.Whd1 Wd1 33.Kd1 Sd4 34.Gd4 ed4
35.Sd3 Wa3 36.Ke2 Ke7 37.h3 Kf6 38.Kf1 Sh4 39.Ke2 Sf5 40.Sb4 Sg3 41.Ke1
Ke5 42.Sc6 Kd5 43.Wc1 d3 44.Sb4 Ke5 45.Wc4 g5 46.Wg4 d2 47.Kd1 Wc3
48.Wg5 Ke6 49.Sc2 e2 i białe poddały się.

35.Obrona francuska [C18]**Murphy (Irlandia) – Schneider R. (Luksemburg)**

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Sc3 Gb4 4.e5 c5 5.a3 Gc3 6.bc3 Se7 7.f4 Sbc6 8.Sf3 Sf5
 9.Gd3 cd4 10.Gf5 ef5 11.cd4 Ge6 12.0–0 Sa5 13.He2 Sc4 14.Gd2 Wc8 15.Wfb1
 b6 16.Ge1 0–0 17.Sg5 h6 18.Sf3 Hd7 19.Sd2 Wfe8 20.Sc4 dc4 21.Hf2 Gd5
 22.Wd1 We6 23.Wd2 Wg6 24.He3 c3 25.Wf2 Wc4 26.Gc3 Hc6 27.Gb4 Gg2
 28.Wd2 Wc2 29.Kf2 Ge4 30.Wg1 Wc1 31.Wg6 Hg6 32.Hg3 Hc6 33.Hb3 Gd5
 34.He3 Wh1 35.Hg3 Hc4 36.Hh3 Hc1 37.Kg3 He1 38.Wf2 Wg1 i białe poddały się.

36.Obrona Pirca [B07]**Wantz (Luksemburg) – Cassidy R. (Irlandia)**

1.e4 g6 2.d4 Gg7 3.Sc3 d6 4.Ge3 Sf6 5.Ge2 0–0 6.f4 Sbd7 7.h4 c5 8.e5 Se8
 9.Sf3 cd4 10.Gd4 de5 11.Se5 Se5 12.Ge5 Sf6 13.Hd8 Wd8 14.Gf3 h5 15.0–0 a6
 16.Wad1 Gg4 17.Wd8 Wd8 18.Gb7 a5 19.Gf3 Wd2 20.Wf2 Wd7 21.Kf1 Gf3
 22.gf3 Sd5 23.Sd5 Wd5 24.Gg7 Kg7 25.Ke2 Kf6 26.Ke3 Kf5 27.c4 Wd6 28.c5
 We6 29.Kd4 Kf4 30.Kd5 g5 31.hg5 We5 32.Kd4 Wg5 33.c6 e5 34.Kd3 h4 35.c7
 Wg8 36.Wc2 Wc8 37.Wc4 Kf3 38.Wh4 Wc7 39.Wh3 Kf4 40.Wh4 Kf3 41.Wh3
 Kg4 42.We3 Wc5 43.b4 ab4 44.We4 Kf3 45.Wb4 Wd5 46.Kc3 e4 47.Wb1 f5
 48.Wf1 Ke2 49.Wf4 e3 50.a4 Ke1 51.Kc4 Wa5 52.Kb4 We5 53.a5 e2 54.Wh4
 Kd1 55.Wd4 Kc1 i białe poddały się.

Grupa: 4**Wyniki I rundy:**

Portugalia	1,5 : 2,5	Iran
Polska	1,5 : 2,5	USA
Turcja	0,5 : 3,5	Anglia
Norwegia	-	Pauza

Przy opisie meczu Polska – USA oddajemy głos naocznemu obserwatorowi, Władysławowi Litmanowiczowi (Szachy numer 1/1965):

*„W pierwszej rundzie Polska zmierzyła się z faworytem grupy, reprezentacją USA. Na ogół Polacy nie najgorzej wypadali w olimpijskich spotkaniach z Amerykanami. Tak było i tym razem. **Doda przez cały czas utrzymywał równą grę z arcymistrzem Reshevsky’em.** A gdy zbliżał się niedoczas Amerykanin forsował remis przez wieczny szach. Bardzo zaszczytny wynik dla mistrza Polski. **Bednar-ski w partii z Saidy’em** zgodził się na wariant, w którym jego przeciwnik zmuszony był zaoferować figurę za trzy piony. Ofiara ta okazała się bardziej korzystna dla Polaka, który jednak zamiast wykonać wygrywające posunięcie, popełnił gruby błąd i przegrał. **Śliwa rozegrał doskonałą partię z arcymistrzem Bisguierem.** Jedna niedokładność – i Śliwa „po sznureczku” doprowadził partię do zwycięskiego końca. Kolejny skalp arcymistrzowski w kolekcji wielokrotnego mistrza*

KONIEC

••••

*Pierwsza
na świecie,
kompletna
kronika
Olimpiad
Szachowych!*

ŚWIAT POGRAŻONY W BITWIE KRÓLÓW

szachy.comrel.pl

I Olimpiada
Szachowa -
Londyn
1927

II Olimpiada
Szachowa -
Haga 1928

III Olimpiada
Szachowa -
Hamburg
1930

